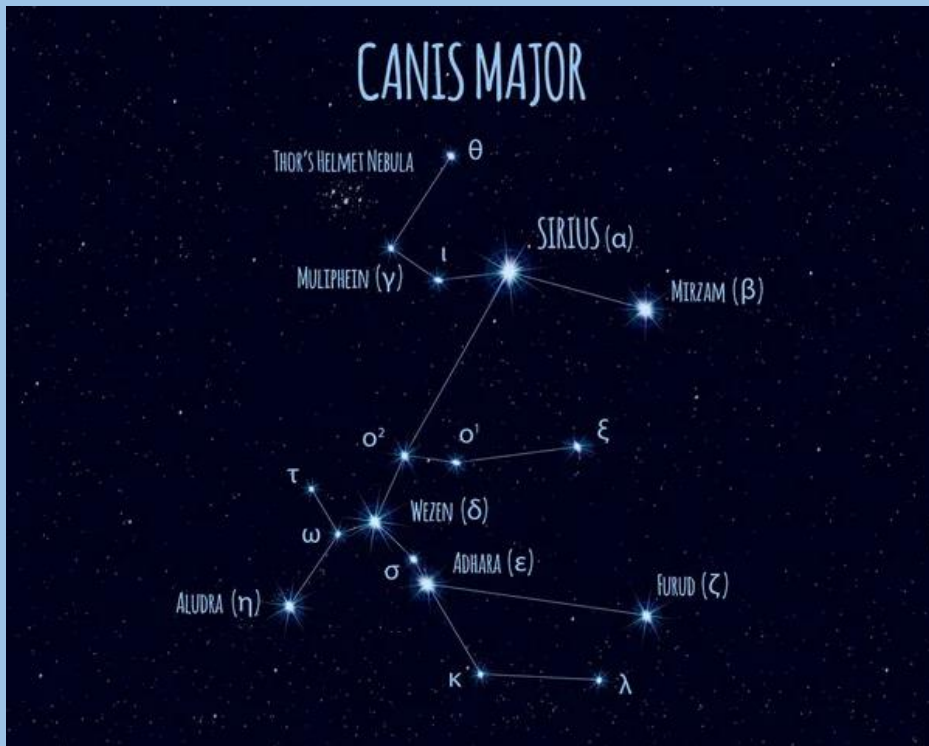




UPPLÄNDSKA IDROTTSMINNEN

Nr 2
Maj 2025



Sirius – ett stjärnlag

Två nya ledamöter

Succéresa till Skånelas handbollsarena med match

Fullbokad Ishockeyresa Brynäs-Färjestad

Håkan Lundh presenterar "Spurt-Harry"

Damfotboll i Uppland förr och nu

Ordförande har ordet

Upplands Idrottshistoriska 39:e årsmöte avhölls tisdagen den 25 mars. Det var 52 st röstberättigade medlemmar som denna tisdagskväll hade valt att ta sig till Tunabergskolan.

Till mötesordförande valdes Ola Nordström, som på ett mycket proffsigt manér ledde mötet. Till sekreterare valdes vår egen, Sten Johansson.

Verksamhetsberättelsen, resultat och balansräkning som visade ett underskott på dryga 37.000:- godkändes och lades till handlingarna. Underskottet berodde på stor del av för lite deltagare på vår resa till Vålådalen under året, informerade kassören Svante Brinkhagen.

Fastställande av medlemsavgift för 2026 blev 250:- för enskild medlem samt 300:- för familj, förening och förbund, klubbades igenom efter att vi fått uppgifter om hur den ekonomiska finansieringen hanteras i motsvarande idrottshistoriska föreningar i Sverige. Föreningen har många gånger kunnat subventionera kostnader till våra medlemmar för idrottsresor tack vare frikostighet hos de föreningar vi besökt. Det kan vi inte alltid hoppas på och måste därför gardera oss för de kostnader som uppstår i vår målsättning med fyra idrottscaféer och två idrottsresor / år. Den största kostnaden vi har är för vår medlems-tidning, Uppländska Idrottsminnen som är väldigt uppskattad.

Styrelsen beviljades ansvarsfrihet innan valen genomfördes efter att ha avlyssnat vår revisor Lars Ivar Olsson.

Till ordförande omvaldes Lennart Bernström för ett år. Till styrelseledamöter för en tid av två år nyvaldes Annie Larsson, samt omval av Sten Johansson, Svante Brinkhagen och Leif Nilsson. Som fyllnadsval på ett år efter Marianne Gustafsson, som tyvärr avled under året, valdes Robert Zetterquist. De båda nyvalda presenterar sig i detta nummer.

Perra Hansson, som valde att avgå från styrelsen avtackades med blommor. Glädjande är att Perra kommer att adjungeras till styrelsen när det gäller arbetet med att på sikt få till någon form av idrottsmuseum i Uppsala. Det tackar vi för.

Glädjande att vi åter fått en kvinna in i styrelsen, Annie Larsson. I denna förening, som bildades 1986, hette den första ordföranden Inga Löwdin, så det känns rätt att åter få in kvinna i styrelsen. Valberedningen hade gjort ett bra arbete och de fick fortsatt förtroende.

Som gästföreläsare var Sirius Ola Andersson. Ola gjorde ett bejublat föredrag där han berättade om Siruis väg från en lägre serie och mycket dålig ekonomi till där de står idag. Det var mycket imponerade att få avlyssna. Tror att många ville ha hört mer av Ola, men tiden räckte tyvärr inte till.

Kvällen avslutades med lotteridragning, så det blev några extra glada medlemmar som lämnade Tunabergsskolan denna tisdagskväll.

Nu går vi som sagt in i ett nytt verksamhetsår. Vi har samma målsättning som tidigare att ge ut fyra nummer av vår tidning Uppländska Idrottsminnen, fyra cafékvällar samt minst två resor under året. När det gäller resor så har vi redan i år genomfört två resor, men vi räknar minst med att göra en resa i höst.

Vill sedan passa på att önska Er medlemmar en riktigt skön sommar. Njut verkligen av tiden och var rädda om Er!



Tisdagen den 11 mars åkte ett fullastad buss med ishockeyfantaster till Gävle för att se matchen mellan hemmalaget Brynäs mot Färjestad.



Innan matchen fick vi en proffsig information av Brynäs klubbchef Håkan Svedman. Håkan som för övrigt är från Uppsala och har spelat fotboll i yngre dar i Sirius. Intressant var att höra att när Brynäs åkte ur SHL för två år sedan och då spelade i allsvenskan så ställde verkligen Gävlepubliken upp och kom på Brynäs matcher. Gävle verkar älska sitt Brynäs.

Brynäslegendaren Stig Salming berättade sedan om den s.k Brynäsandan och den assisterande tränaren Anders "Masken" Carlsson följde sedan på och informerade om nuläget i Brynäs.

Till denna match mot Färjestad vilade man några spelare med tanke på det kommande slutspelet. Brynäs var ju redan klara seriesegrare och var nu inne i en hård träningsperiod. Detta märktes tydligt senare i matchen där Brynäs i

stort sett var tvåa i de flesta situationerna.

Innan matchen så avnjöts en mycket god middag innan vi bänkade oss i den fina hallen för att avnjuta matchen som Färjestad vann med 4 – 1.

Lennart Bernström



*Anders "Masken" Carlsson
Stig "Stigge" Salming
Håkan Svedman*



Två nya ledamöter i UIHF Presenterar sig

Annie Larsson heter jag och är ny i styrelsen sedan årsmötet den 25 mars 2025.



Jag arbetar som verksamhetschef på RF-SISU Uppland som är en stöd- och utbildningsorganisation till Uppländsk idrott.

Jag är uppväxt med flertalet idrotter och utövar nu mest golf själv. Jag har en bakgrund i många föreningar men kanske den mest minnesvärda är de 10 åren som ordförande i Upsala IF Friidrott och Upsala IF. Under denna tid var jag projektledare för att få till nuvarande IFU arena, tillika Mondo Duplantis hemmaarena. Jag älskar all idrott och är en

genuin föreningsmänniska som lägger många ideella timmar utöver min yrkesprofession som också handlar mycket om idrottsrörelsen.

Jag är även aktiv i Svenska kyrkan och i Hemvärnet och sitter i valberedningen för Uppsala Lottakår.

Jag blev väldigt ärad att få frågan om att sitta i styrelsen och hörde till min glädje att det var en kvinna som bildade/initierade till föreningen Upplands Idrottshistoriska Förening. Ska bli spännande år framöver i idrottens historietjänst.

Vänliga vårhälsningar/ Annie Larsson



Vem är Robert Zetterquist?

Ja, först och främst går jag oftast under namnet Robban Z. En 60-årig ung kille, och brinner oerhört mycket för idrotten och i huvudsak handboll.

Älskar också historien och för mig en viktig del av livet, att hela tiden känna till hur det var förr i tiden.

Annars lever jag mycket i "här och nu".

Född i Köping flyttade sedan till Rosersberg, och som säkert alla känner till ett lite samhälle, söder om Uppsala och kända profiler från Rosersberg är exempelvis

hockeylegendarerna Ulf "Uffe" Isaksson, som tyvärr har lämnat jordelivet sedan flera år tillbaka. Håkan Södergren och komikern Henrik Schyffert är bara några, och så klart undertecknad.

Rosersbergs IK är min moderklubb. Den lilla men också historiskt den stora idrottsföreningen som på slutet av 60-talet hade elva olika sektioner med idrott. Idag har klubben endast kvar fotboll och handboll, vilket i sig är en trist föreningsutveckling, eller kanske också en samhällsutveckling åt fel håll!

Handboll är som bekant mitt stora intresse.

I grunden är jag frilansjournalist, och jobbat i över tio år som frilans på UNT-sporten med bland annat den förre ikonen Bengt "Beca" Carlsson, som sportchef. Jobbat på sporten som "resultat-gurka" och älskar att kika närmare på resultat och tabeller.

Ledarskap är för mig en stor grej. Jag blev ledare/tränare redan när jag var tolv år gammal. Totalt jobbat med 44 olika lag, haft fem olika distriktslag (Uppland) med olika årgångar.

Älskar att se individer på handbollsplan som utvecklas och vågar göra det hårda arbetet för att sedan lyckas.

Våga misslyckas för att lyckas.

Jag är fortfarande idag tränare, och i februari månad förra året (2024) grundade jag och några handbollsvänner Gävle Handboll.

En stad som på 70 och 80-talet hade handboll och spelade SM-final på damsidan 1979. Under bara ett år har Gävle Handboll drygt 100 engagerade handbollsungdomar.

På min meritlista finns bland annat UVM-guld på Dominikanska Republiken augusti 2010, och när Sveriges U-damer (födda 1992/93) blev världsmästare och besegrade Norge, 32–29.

Ett historiskt guld och första guldet som svensk damhandboll har tagit internationellt.

På seniornivå saknas fortfarande ett mästerskapsguld.

På herrsidan med exempelvis under förbundskapten Bengt Johansson har det blivit desto flera mästerskapsmedaljer.

Jag jobbar idag på RF-SISU Uppland.

En 50 % tjänst och är stationerad i Sigtuna (Märsta(Valsta) och jobbar oerhört mycket med ungdomar, skolor och föreningslivet med att förebygga och inte att dagens ungdomar ska hamna inom det kriminella laget. Här finns det oerhört mycket arbete att göra.

På fritiden handlar det mycket för mig mycket om återhämtning, älskar att promenera, släppa loss alla tankar. Gillar också utmaningar och bland annat har gått från centrala Märsta till Sergels torg i Stockholm. En sträcka på 42 km, och vid tre olika tillfällen.

Jag har också ett motto; Tänk positivt – i morgon kan det vara försent.

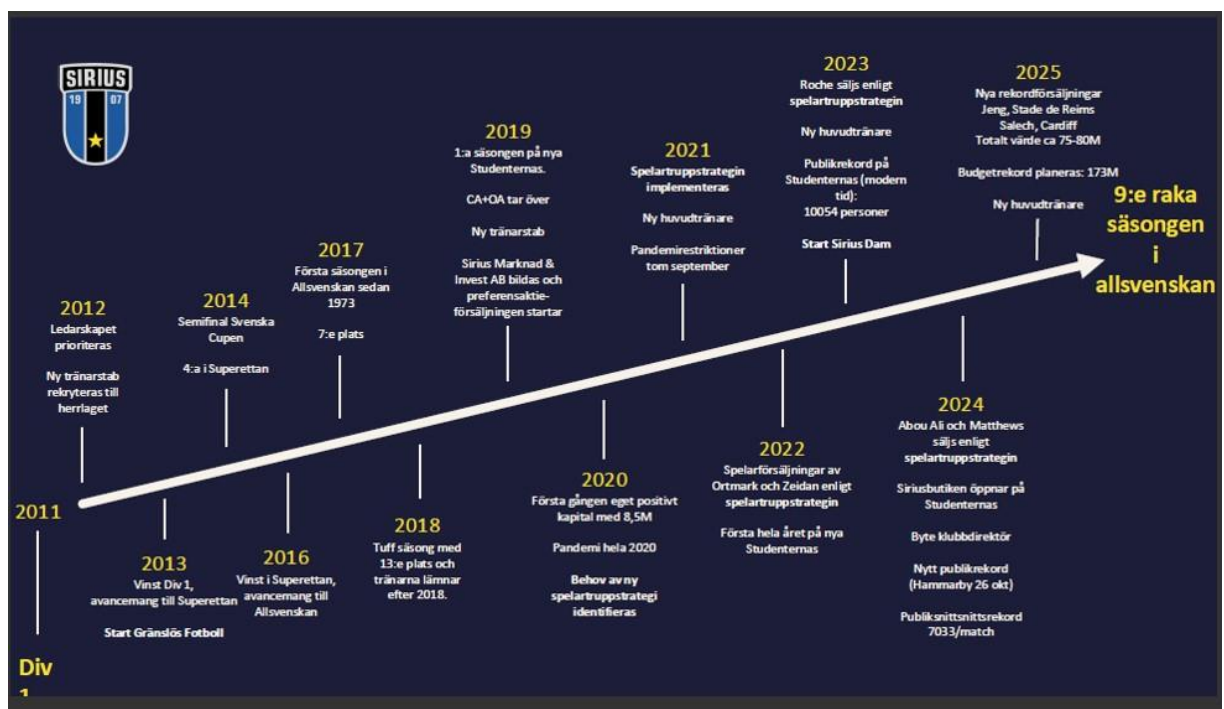
Jag tycker inte om att jobba med ordet problem, utan i stället säga "det finns bara möjligheter.

Om man valt ett föreningsnamn inom idrotten som har samma namn som en himlakropp, har man då satt ett mål att nå stjärnstatus?

Om så är fallet så har IK Sirius lyckats och även valt rätt himlakropp. Sirius är ju natthimlens ljusstarkaste stjärna och är dubbelt så stor som Solen, som vi här bortser ifrån. IK Sirius har definitivt stjärnstatus som en allsvensk förening nu i sin nionde säsong i rad.

Procyon är en mindre stjärna. Bara 1,5 ggr så stor som Solen. Så de vet sin plats och är tillbaka i Div IV.

Svårare är det för Vesta (den tredje himlakroppen) att hävda sig. Man har bara satt en asteroid som målsättning, vilket förklarar att man knappt syns.



Activities offered by Gränslös Fotboll:

- Fritidsgård:** Varannan vecka under höst/vinter samarbete med Uppsala pingst.
- Nattfotbollen:** Varje lördag 19-22 i Gränby, Gottsunda och Iöten.
- Skolbesök:** 12 skolbesök, apr-nov.
- Gränslös Cup:** Två åldersklasser, 200 deltagare.
- Sommarläger:** Kostnadsfritt läger i två stadsdelar.
- Karriärdag:** Arbetsmssa med partners och arbetssökande.
- Julafton för alla:** Vi delar ut julkappar till fritidsgårdar som arrangerar julafton för alla.
- Utflykt Nattfotbollen:** Utflykter med Nattfotbollen till bortamatcher i allsvenskan samt andra roliga upplevelser såsom fiske på målaren.

GRÄNSLÖS FOTBOLL

Tidig fotbollshistoria i Sirius

Redan från starten var fotboll en av de många grenarna på Sirius program. Emellertid spådde IK Sirius styrelse att fotbollens popularitet skulle gå nedåt:

Af [allt?] att döma börjar intresset för allmän idrott stiga under det att fotboll får lämna plats.

Med allmän idrott menas vad vi idag kallar friidrott. I den första årsberättelsen står också den något kryptiska meningen: *[fastän] klubben från början inte var mer en ett fotbollag så blef denna idrott utöfvad mer en nu är fallet.*

Ur den underliga meningen går det att uttyda att det i starten mest var fotboll som gällde och att styrelsen ånyo påpekar att de anser att sporten är på nedgång. Styrelsen hade hur som helst fel i sina profetior. Fotbollen var från början en viktig idrott i IK Sirius och har sedan dess alltid varit det.

Informationen från klubbens första år är sparsam. Om själva fotbollslaget får vi veta att Patrik Johansson var klubbens fotbollskapten. Han verkar ha varit en hejare på sitt uppdrag då han omnämns som "[fotbollslagets] förste, ende och verkliga kapten". Inget dåligt omdöme.

IFK Uppsala arrangerade 1909 en fotbollsserie i vilken IK Sirius deltog. Laget placerade sig på tredje plats men hur många lag som deltog förtäljer icke årsberättelsen. Medlemmarna i IKS får viss kritik då intresset i fotbollslaget inte var tillfredsställande. Ingen skugga faller dock på kapten Johansson som omnämns som "nitisk".



En lovande start år 1910 hjälpte föga, *"intresset [har] under sommaren sjunkit betydligt, kanske mycket beroende på att lagets energiska kapten Patrik Johansson under sommaren fullgjort sin värnplikt och således ej som förr kunnat ligga i vid lagets träning"*.

Problemen för Sirius fotboll var dessutom större än så då en del av lagets gamla spelare slutade denna säsong *"så att nya måst insättas i deras ställe"*. Positivt var att serieverksamheten för IKS del tog fart på allvar detta år. Laget deltog i Uppsala Idrottsförbunds fotbollsserie. Dessutom spelades vänskapsmatcher *"däribland en i Tobo mot därvarande idrottsförening"*. Några resultat är dock inte kända.

I takt med att klubbens medlemsantal stadigt ökade gick också fotbollslaget framåt. Enligt Sirius egen redovisning av året räknades nu Sirius fotbollslag till ett av Uppsalas bästa. *"Kan det (laget) nu bara hålla ihop till nästa år med samma besättning som i år bör det kunna komma ännu längre."*

Att 1911 var det bästa året så långt ur fotbollssynpunkt berodde troligen på att man nu kommit igång med en mer rationell träning. Lagets sammanhållning betonas också i skrifterna. Kaptenen Patrik Johansson, vår allra första fotbollshjälte, var nu assisterad av en Herman Jansson. *"Båda har nedlagt mycket arbete på laget och bör ha klubbens tack för sitt oegennyttiga arbete till klubbens bästa."*

Sirius spelade för andra året i Uppsala Idrottsförbunds fotbollsserie. Dessutom deltog laget i Tierp i *"tävlingen om Upplands distriktloges av I.O.G.T., vandringspris"*. Några resultat redovisas inte vilket kan tyda på blygsamma framgångar. Årsberättelsen avslutas med en förhoppning:

Och må vi, när vi nästa år kan blicka tillbaka på en femårig tillvaro, ha vuxit än starkare; och må ingen tävlingskamp på idrottsfältet sakna det fruktade namnet SIRIUS!

Denna förhoppning innefattade förstas inte bara fotboll utan också allmän idrott, vattenpolo, bandy, skidor, simning, längdåkning och allt det andra som Sirius hade på programmet.

År 1912 innebar en nymodighet för IK Sirius fotbollslag. Man startade nämligen ett juniorlag. Dessa ur-juniorer visade *"prov på ganska god disciplin och sammanhållning"*.

IK Sirius första juniorkapten i fotboll hette Lars Viberg. Juniorerna spelade i Uppsala Idrottsförbunds juniorserie och belade andra plats.

Seniorlaget hade under försommaren Herman Jansson som kapten. Men *"sedan hans avresa från staden har platsen stått vakant"*. Man undrar vart han åkte. Både seniorerna och juniorerna visade prov på *"gott spel och särskilt seniorlaget bör hava kunnat med lite mera intresse gått betydligt längre"*. Intresse och sammanhållning är honnörsord i de tidiga annalerna och de punkterna utvärderas så gott som alltid vid varje års slut.

Seniorlaget deltog även 1912 i den så kallade *"Uppsala-serien"* och gjorde detta år också debut i Distriktsmästerskapet. Resultaten uteblev dock troligen ty årsberättelsen redovisar dem icke. Detta år genomfördes också en sektionsindelning eftersom klubben växt så till den grad att styrelsen inte längre kunde hantera all verksamhet.

Klubbens fyra första sektioner var fotboll, allmän idrott, simning samt de för året nytilkomna idrotterna atletik och brottning. Bandy hade alltså ingen egen sektion men utövades naturligtvis ändå. Året summerades med orden: *"klubben har så att säga trampat ur barnskorna och kan nu ej längre räknas bland de yngsta. I och med detta följer ett visst ansvar när klubben blir gammal och känd och då alla har sina ögon riktade på oss"*.



Säsongen började mycket lovande för fotbollslaget. "*[Laget] har under året dokumenterat sig som ett lag av klass fastän det kanske många gånger svikit våra förhoppningar.*" Dessa bittra ord anspelar på att man faktiskt ledde Uppsalaserien år 1913 men en svag avslutning gav en tredjeplats. Orden alluderar också på det faktum att man nådde DM-final. Men trots "*mycket vackert spel av Sirius*" förlorade man mot IFK Uppsala.

Återigen deltog man i tävlingen om Upplands distriktloges I.O.G.T. vandringspris. Här åkte Sirius ut mot Nordupplands Bollklubb. Seniorerna spelade också en rad vänskapsmatcher bland annat mot Södermalms IK och Tierps IF. Juniorerna gjorde en mycket stark säsong. Efter "*mycket fint spel*" segrade man i Uppsalaserien för juniorer utan att förlora en enda match. Det lovade gott för framtiden. Kapten för seniorerna var Pelle Carlsson och juniorkapten var Ivar "Iffa" Svanström.

Detta år var det dittills mest framgångsrika av alla för IK Sirius fotboll. Juniorlaget var nära att försvara triumfen från 1913 i Uppsalaserien men föll i en avgörande match mot Vesta. Efter den matchen var man dock obesegrade resten av säsongen. Styrelsen var nöjd: "*Våra hurtiga pojkar i juniorlaget är värda vårt honnör för det utmärkta sätt de representerat Sirius färger.*" Kapten för juniorlaget var även detta år Ivar Svanström. Seniorerna gjorde en ännu starkare säsong. Även i år deltog man i DM, Uppsalaserien och tävlingen om Upplands distriktloges I.O.G.T. vandringspris vilken vanns och som denna gång avgjordes i Harg. Sirius vann också för första gången Uppsalaserien, samt DM.

Summa summarum, Sirius hade år 1914 målskillnaden "*47 vunna och 10 förlorade mål*" – detta inklusive träningsmatcherna. På 14 matcher vann man 11 och förlorade endast tre varav två var vänskapsmatcher. Det styrelsen är mest tillfreds med är segrarna över "*de gamla antagonisterna i Heimdal*". Året innebar en skön revansch för den misslyckade avslutningen på år 1913. I detta framgångsrika lag spelade: E. Knutsson, S. Jansson, K. Karlsson, Ivar Svanström (junior-kaptenen), Gösta Lindholm (kapten), Herman Jansson och M. Sundström. Man får förmoda att hjältarna var något fler men dessa är de namn som nämns i årsberättelsen.

Med 1914 års fantastiska framgångar var det kanske inte så många som trodde att resultaten skulle kunna överglänsas men otroligt nog kom 1915 att bli ett ännu bättre år för Sirius fotboll. Juniorerna spelade *"mycket gott"* och vann samtliga sju matcher i Uppsalaserien med målskillnaden 15-8. Juniorernas skyttekung blev B. Svanström med 8 mål. Sedan kom Bruno Lovén med 3 mål, Daniel Lindskog, Allan Lundström, Gösta Skoglund och Sven Nilsson som alla gjorde ett mål. Juniorernas framgångsrika kapten var Gösta Skoglund.

Sirius seniorlag var också mycket framgångsrika. Laget spelade en rad vänskapsmatcher. Den första förlusten mot Marieberg bortförklaras med att Sirius var *"så gott som otränade"*.



Detta år gjorde Sirius debut i Svenska Mästerskapet. Man kan förmoda att man genom någon av segrarna år 1914 (kanske DM) kvalificerade sig för detta mästerskap. Sirius blev i andra omgången utslagna av de blivande mästarna Djurgården. *"Med lite mera tur så kan kanske resultatet blivit ett annat."*

Sirius blev distriktsmästare för andra gången detta år. Även denna gång stod IFK Uppsala för finalmotståndet. Sirius vann även Uppsalaserien för andra året i rad. Sirius deltog även i något som kallades "Uppsvenska serien". I denna deltog, vad det verkar, lag från östra Svealand och södra Norrland. Denna serie gick under perioden höst-vår. Det innebar att halva serien spelades 1915 och resterande matcher år 1916. Sirius gjorde bra ifrån sig även här och låg tvåa vid vinteruppehållet. 1915 års sammanlagda matchfacit 22 spelade, 12 vunna, 5 oavgjorda, 5 förluster, 51 – 25 i målskillnad och 29 poäng.

Laget bestod av E. Knutsson, S. Jansson, K. Karlsson, Ivar Svanström, Gösta Lindholm, Gunnar Lindell, Elis Norblom, Ruben Knutsson (kapten), Gösta Schelin, Herman Jansson, M. Sundström. Reserver var Birger Svanström, Å. Zackariasson, G. Skoglund, H. Löfström, E. Lindberg och K. Grandin. Bland reserverna fanns också två stycken herrar som utgör de första redovisade affärerna i Sirius fotboll nämligen Gustaf Bard (lånad från Vesta) och J. Fack (lånad från UIF). Gustaf Bard blev i sinom tid mycket framgångsrik i Sirius, framför allt i bandy med bland annat fem SM-finaler (exklusive omspel) och 8 A-landskamper på meritlistan. Bard är också "stor grabb" i bandy med märke nummer fem. Han var naturligtvis ingalunda själv om att dubblera bandy och fotboll i IK Sirius. Den kombinationen var mer eller mindre kutym i svensk idrott under en lång tid.



Skytteligan 1915:

Ruben Knutsson, 16 mål

Gösta Schelin, 12 mål

Herman Jansson, 8 mål

M. Sundström, 7 mål

Elis Norblom, 3 mål

Gunnar Lindell, 3 mål

Gösta Lindholm, 1 mål

Fotbollen sas *"även i år [ha] dominerat inom klubben"*. En nyhet för året var att man hade nog medlemmar (det sammanlagda antalet i hela klubben uppnådde detta år 240) för att även kunna ha ett B-lag. Dessa deltog i Uppsala-serien för reservlag och vann den överlägset med 11 poäng. Vesta som kom tvåa fick endast 6 poäng. Kapten för B-laget var K. Grandin. Juniorerna kom tvåa i Uppsala-serien *"trots överlägsenhet"*.

Kapten för juniorerna var Bruno Lovén.

Seniorerna hade en något sämre säsong än 1915. Detta märks också i årsberättelsen som är klart mer fåordig under de mindre framgångsrika säsongerna.

I den från 1915 fortsatta Uppsvenska serien rasade man en placering. Sirius slutade trea av sex lag. Senare på året började 1916-1917 års Uppsvenska serie. Fem matcher spelades detta år och Sirius låg tvåa vid vinteruppehållet med 6 poäng. Sirius deltog i Svenska mästerskapet för andra gången. Efter derbyseger i första omgången mot IFK Uppsala, 1-0, ställdes man mot ännu ett kamratlag, IFK Norrköping. Norrköping vann enkelt på hemmaplan med 5-1.

I Uppsalaserien slutade Sirius trea *"trots att det var det ojämförligt bättre laget"*. Men Sirius skulle komma att få med sig ett par troféer även detta år. Laget vann tävlingen om Upplands distriktloges I.O.G.T. vandringspris. Sirius vann också sitt tredje raka distriktsmästerskap.

1917 fick åter Sirius fotboll ett uppsving. Årsberättelsen kommenterade framgångarna sålunda:

Klubbens fotbollag [har] allt mer låtit tala om sig och lagets karriär i Svenska Mästerskapet väckte också berättigad uppmärksamhet över hela det fotbollintresserade Sverige.

Sirius slutade 1916-1917 års Uppsvenska serie som tvåa endast en poäng efter Hammarby. Sirius hade 28-17 i målskillnad och 15 poäng.

I Svenska Mästerskapen fick Sirius inleda i den andra kvalomgången.

Sirius – IFK Uppsala	2-0
Hammarby – Sirius	1-1
Sirius – Hammarby (omspel)	3-0
IFK Norrköping – Sirius	3-3
Sirius – IFK Norrköping (omspel)	3-0
semi: Sirius – AIK	0-1

Semifinalförlusten mot AIK kommenterades av styrelsen: *"Hade icke lagets kapten Ruben Knutsson blivit justerad, så att laget måst spela med 10 man så gott som hela tiden, hade nog utgången blivit en annan."*

På den tiden tilläts inga byten

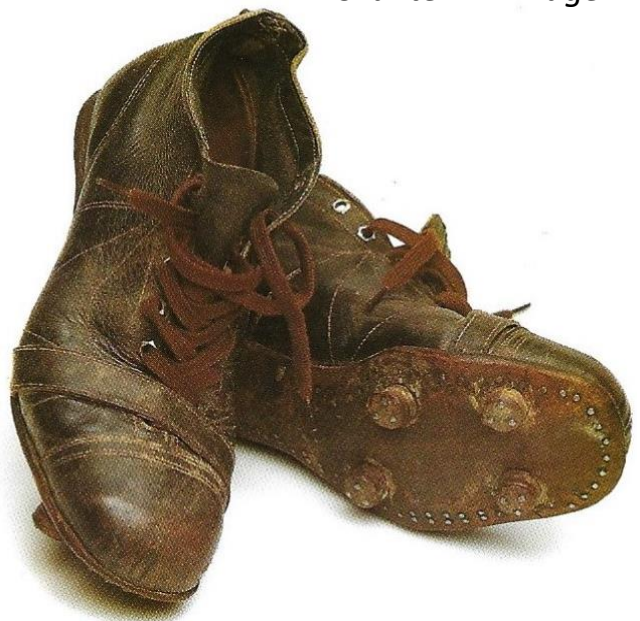
Sirius vann år 1917 den fjärde raka DM-titeln. I Uppsalaserien – *"där laget tycks förföljt av en envis otur, belade laget 2:dra plats med 8 poäng och en målkvot av 6,3."* Övrigt att säga om 1917 års Sirius fotboll är att B-laget ånyo vann Uppsalaserien för reserver, j-laget var *"rätt gott"* och kom tvåa i juniorserien. En nyhet för året var att Sirius fotboll nu också hade ett C-lag, *"åtminstone på papperet fastän något synligt resultat av detsamma icke knappt förmärkas"*.

År 1918 var återigen ett starkt år för den unga klubben. Sirius spelade sex vänskapsmatcher med blandade resultat: IK Sirius gjorde återigen ett bra SM och nådde liksom 1917 semifinalen. Där blev det emellertid respass mot IFK Göteborg. Vidare kan berättas att laget för femte gången i rad blev distriktsmästare. I Uppsalaserien gick det också lysande. Sirius tog full poäng *"och hemfäste för alltid det i serien upprättade vandringspriset"*.

Svante Brinkhagen



En vattenmättad läderboll var tung och nickades inte utan risk för hjärnskakning. Hade man otur så kunde snörningen också stämplas in i pannan.



Handbollsfest i Märsta för UIHF

Skånela förlorade mot Kristianstad i Handbollsligan med 34-27. Men det gjorde inte så mycket för det 20-tal medlemmar i UIHF, som besökte Vikingahallen i Märsta nyligen.

Det var en mycket trevlig träff, där gruppen satt på första bänk, precis vid sidlinjen och kunde känna tempot och kraften i en elitmatch i handboll.

Skånela höll matchen jämn till 10-10 och en stor del av första halvlek. Men sedan blev Kristianstad, svenska mästare så sent som 2023, för tunga.

Före matchen fick besökarna träffa ledningen för Skånelas handboll och höra om klubbens filosofi. Det viktigaste i den är att hålla ordning på ekonomin, hellre att spela på en lägre nivå än att dra på sig stora skulder.

UIHF:s medlemmar fick också träffa tre av Skånelas ca 100 sponsorer, och blev bjudna på pizza.



Skånela IF har länge varit en elitklubb, men utan de resurser som behövs för att nå den riktiga toppen av handbollen i Sverige.

I höst blir det spel i Allsvenskan, andra divisionen.

- Nästan alla våra spelare har heltidsjobb vid sidan av handbollen. Vi lockar inga spelare med pengar, säger sportchefen Jimmy Karlsson, och berättar att många av de största klubbarna i Sverige har miljonskulder.

Det gäller t ex dagens motståndare Kristianstad, där risken för konkurs är stor, trots att deras hall tar 7 000 åskådare och ofta är full.

Skånela försöker alltid att ha sund ekonomi med en buffert på 200-300 000.

Jimmy är anställd på halvtid av klubben. Sedan har man två anställda på 40 % .

Förre landslags- och proffsspelaren Fredrik Pettersson spelar den här säsongen i Skånela, men även han har ett jobb vid sidan om.

Enköpings HF:s bästa unga spelare Edvin Westlöf, har skrivit på för Skånela till nästa säsong, trots att lagen då spelar i samma serie. Edvin vet att han i Skånela får den bästa utbildningen för att senare ta ett steg till.

Skånela IF har ca 1 200 medlemmar varav 800 är aktiva. Av dessa är 52 procent kvinnor och flickor.

- Vi är mycket stolta över att kunna locka så många tjejer, säger Jimmy Karlsson.

I klubben finns beslut på att satsa lika mycket på damerna som herrarna.

Skånela blev svenska mästare för damer 1992, och var länge i Sverigetoppen, men de senaste tio åren har man mest spelat i näst högsta divisionen.

Skånelas herrar spelar i Handbollsligan på dispens. Vikingahallen håller inte den kvalité som krävs. Mest beror det på att det bara finns läktare på en sida, och då vill TV inte komma dit.

Idag finns 724 platser i hallen och man brukar ha 4-500 åskådare på matcherna.

- Men nu har kommunen lovat satsa på en upprustning och utbyggnad av hallen på sidan utan läktare, berättar Karsten Bjärbo.

Med en ombyggd hall finns möjligheterna för att Skånela IF kan växa ytterligare.

Spurt-Harry" från Uppsala dåtidens proffs

Skriver UNT-sportens Håkan Lundh i UNT 2019

(Obs. att tidsuppgifterna i artikeln nu är mer än fem år gamla)

Det var ett tag sedan nu. Över 70 år sedan. Men på den tiden var Harry Jansson, som senare bytte namn till Jangnéus, en av Sveriges stora profiler. Eller ska vi säga "Spurt-Harry", för det var så han kallades.

Harry Jansson mästare på cykel 15 mil.

Fyrishof vann lagtävlingen överlägset.

Harry Jansson blev bästa skrinne vid Thors internationella tävlingar

Sture Engström överraskade på 500 m.
Odd Lundberg vann 3,000 m.



Fyrishofs segrande lag på 15 mil.

Fr. v. Bernt Klevborg (6:a), segraren Harry Jansson och Folke Andersson (4:a)



Harry Jansson (t. v.) och Bengt Janemar.

Favoritsegrar i cyklisternas lördagstävling

Harry Jansson och B. Janemar främst i tiomilaloppet.

Utdrag från Upsala Nya Tidning. T h från den 23 juli 1945, Uplands DM på cykel. Mitten t.v. från Thors skridsko-tävlingar, publicerat i UNT den 19 februari 1946. Nederst i t.v. UNT från den 7 augusti 1945 och Fyrishovs lag på cykel med "Spurt-Harry" i mitten på bilden.

Foton: UNT:s arkiv

Han var på träningsläger i Vålådalen under legendariske Gösta Olanders ledning med storheter som Nils "Mora-Nisse" Karlsson och Gunder Hägg, som var dåtidens svar på svenska megastjärnor som Stina Nilsson och Armand Duplantis.

För tre år sedan (2016) skulle Harry Jangnéus fyllt 100 år.

I idrottssammanhang kommer han alltid att förknippas med cykel- och skridskosporten, SK Fyrishof och IF Thor. Som så många andra i 1930- och 1940-talets Uppsala jobbade "Spurt-Harry" hos den ledande cykelfabrikanten i Sverige, Nymanbolagen – men han hade ett annorlunda jobb. Han cyklade – massor...

– Min far var ingenjör på Nymanbolagen, men "Spurt-Harry" som jobbade i butiken tjänade dubbelt så mycket. Han tränade på arbetstid, säger Claes Ljungh, svärson till Spurt-Harry.

Han var dåtidens proffs, kan man säga.

I Uppsala bor Maj Jangnéus, 92 år fyllda, som var gift med Harry och som upplevde många fina idrottsstunder med mannen som idrotts-Sverige kom att kallas för Spurt-Harry, ett smeknamn han förstås fick från cykelvärlden.

Sportskribenten Lennart Helin (signaturen TIM) i Dagens Nyheter var den som först skrev "Spurt-Harry" i spalterna, detta efter att Harry varit snabbast i spurten i åtskilliga tävlingar.

Även om Harry var en stjärna under sin aktiva tid var han ingen person som framhävde sig själv och ståtade med pokaler och priser. Han var helt enkelt inte särskilt intresserad av sådant. Hustrun Maj berättar att det finns bara ett fåtal priser kvar hemma i lägenheten.

Hon visar upp en kartong, mindre än en skokartong, med diverse saker. Olympiska ringarna syns på några askar.

– Jag var egentligen inte så intresserad av idrott på den tiden. Jag var med och tittade många gånger, men det där med tider och resultat, nej, det var inte något för mig. Jag är mer intresserad av idrott numera och ser en del på tv, säger Maj Jangnéus med ett leende.

Harry Jangnéus föddes den 4 juni 1916 och nådde stora framgångar under en dryg tioårsperiod. Det är så många kvalificerade prestationer att allt inte går att nämna i den här tillbakablicken.

Han vann Solleröloppet på cykel flera gånger och belönades med den traditionella pokalen, eller pokal och pokal, det var en jättelik stol gjord av en stubbe i ett stycke ("Gubbstolen"), som tog så mycket plats att Harry gjorde sig av med dem.

– Vi kunde inte ha de där stolarna hemma, de var ju så stora, säger Maj Jangnéus med ett skratt och visar en helsidesbild i en av idrottsböckerna från 40-talet där Harry lyfter stolen över sina armar.

Det var på skridsko som "Spurt-Harry" nådde de största framgångarna.

Han tävlade samtidigt som många legendariska norska skinnare, där Hjallis Andersen med tre OS-guld, tre VM-guld och tre EM-guld och Ivar Ballangrud med tre OS-guld var de största, åkare som har fått stryk av Spurt-Harry.

Det sägs att norske kungen en gång hälsades välkommen till en tävling i Norge, men att han genast konstaterade att det inte var han som var kungen på idrottsarenan eftersom Hjallis var där.

"Spurt-Harry" vann nio individuella SM-guld, och då ska man veta att konkurrensen var hård. En samtida åkare (tre år yngre än Spurt-Harry) var Åke Seyfarth.

Det var vid OS i S:t Moritz 1948, de där spelen där Martin Lundström blev Guld-Martin med svenska folket efter segern på 18 km skidor, som Spurt-Harry visade att han tillhörde den absoluta världstoppen på hastighetsåkning.

Egentligen hade Harry lagt skridskorna på hyllan redan 1946 efter en lysande idrottskarriär. Han övertalades att komma tillbaka och förbundet bekostade ett träningsläger i schweiziska Davos. Han fick plats i den svenska OS-truppen till de första spelen efter kriget och de första sedan Garmisch-Partenkirchen 1936.

Det var här, på hög höjd i S:t Moritz, som "Spurt-Harry" gjorde några av sina sista lopp i karriären och som också – lite sensationellt – blev hans bästa i skridskokarriären. På 5 000 meter var han en ynka tiondel från bronsmedaljen och på 1 500 meter fattades det 1,1 sekunder till en plats på prispallen.

Hustrun Maj var hemma i Uppsala när Harry tävlade i S:t Moritz. Några tv-sändningar fanns inte på den här tiden, de kom tio år senare i samband med fotbolls-VM. Några dagliga telefonsamtal var det heller inte tal om.

– Det är så länge sedan nu, jag minns inte riktigt hur det var, men det stod väl att läsa om tävlingarna i tidningen. Jag har varit prenumerant på UNT sedan 1946 och är det fortfarande. Och så skrev min man brev, han var ju borta ganska länge, säger Maj.

Nere i S:t Moritz var det en smula besviken Spurt-Harry ...

– Han var besviken över att han fick dålig sekondering under de sista varven på 5 000 meter och missade en medalj med en tiondel, säger svärsonen Claes Ljungh, som har haft många stunder tillsammans med Spurt-Harry och som har

fått ta del av åtskilliga berättelser från de stora idrottsarenorna och mästerskapen.

Bara några veckor efter comebacken OS i S:t Moritz valde han att definitivt avsluta sin idrottskarriär.

Hur mycket han grämde sig över den där medaljmissen på 5 000 meter i OS 1948 ska vi låta vara osagt. För hustrun Maj blev det i alla fall lite mer tid tillsammans med sin make när idrottskarriären avslutades.

– Han jobbade kvar på Nymantbolagen, så det blev fortsatt mycket resor, men han var hemma lite mer, det var han, säger Maj.

Men någon butiksverksamhet liknande den som klubbkompisen Halle Janemar startade upp i Uppsala, var han inte intresserad av även om möjligheten fanns.

Att det var en helt annan tid när Spurt-Harry tävlade vittnar Maj Jangnéus om:

– Det var så mycket publik överallt och det var så mycket folk som rörde sig hemma hos oss. När det var tävlingar här hemma i Uppsala kändes det som att alla var där och tittade.



I årsboken nere till vänster syns "Spurt-Harry" lyfta det enorma priset för en av segrarna i Solleröloppet på cykel. Där finns också medaljer i askar med de olympiska ringarna.

Foto: Håkan Lundh

Om Spurt-Harry var stolt över sina idrottsframgångar vet han nog bara själv. Maj har sina funderingar:

– Det var han säkert och glad över sin tid som idrottsman, men han var inte den som visade upp sina priser. En av "gubbstolarna" (den där "pokalen" som vinnarna av Solleröloppet fick) gav han bort till en medtävlare, säger Maj.

Barnen, barnbarnen och barnbarnsbarnen är liksom Maj inte så intresserade av idrott med några få undantag. Men en sak är otvetydig: Det som "Spurt-Harry" åstadkom under sin tid som cykel- och skridskoåkare inger respekt.

Harry Jansson

En futtig tiondels sekund fattades för en olympisk bronsplats på 5000 meter vid OS i S:t Moritz 1948. Men Jansson var inte den som beklagade sig. Han tog det mesta med ett leende, "Gentleman-Harry" var bara ett av flera smeknamn. Skridskotekniskt ansågs Jansson vid den här tiden vara den som åkte stiligast. Som bäst var han under åren då andra världskriget rasade. Efter OS och SM 1948 slutade han. Idrottskarriären fortsatte dock med tävlingscykling, en vanlig kombination för skinnare vid den här tiden. I cykelsammanhang fick han ännu ett smeknamn "Spurt-Harry", för hans kvaliteter att avsluta loppet. Han kallades också "Borstis", för att hans far var borstbindare.



Fakta:

Namnändring: senare Jangneus. Född i Stockholm 4 juni 1916, död i Uppsala 11 mars 2002. Resultat i OS i S:t Moritz 1948: fyra 5000 m 8.34,9 femma 1500 m 2.20,0 åtta 10000m 18.08,0

Fotbollslaget hade förlorat med 7-0 och det förlorande lagets ledare stegade in i domarrummet och sa:

- *En strålande match!*

- *Tycker du? sa domaren.*

- *Ja, absolut! Du skulle ha sett den.*

Rolf Zetterlund, grodmästaren

"Detta har varit en morot för oss alla och nu har den släckts!"

"Nu går vi ut och visar var båten skall stå"

"Lugn grabbar, lönen kommer radioaktivt"

"Vi har varit inne i en djup cirkel."

"Hela säsongen har vi stått och balanserat på ett bananskal."

Damfotboll på högsta nivå i Uppland

Förr – och – nu

Fotboll har människor bedrivit i olika kulturer i alla bebodda världsdelar i mer än 4000 år. De äldsta dokumenterade kommer från Kina. Regler, i den mån det funnits några, har under seklerna varierat enormt och det är inte slut med regeländringar nuförtiden heller. Nuvarande, många gånger ändrade internationella regler, har sitt ursprung i Storbritannien.

Damfotboll är inte heller särskilt nytt, men har inte förekommit som organiserat seriespel särskilt länge jämfört med herrfotboll. Den första dokumenterade damfotbollsmatchen var mellan ett utvalt lag från norra England mot ett annat utvalt lag från södra England. Det är 130 år sedan. (c:a 10 000 åskådare)
Men, som sagt, organiserat seriespel är ett mycket senare arrangemang.

Många herrar har under lång tid sett ner på damfotbollen och av någon outgrundlig anledning jämfört damernas spelstil med herrarnas. Dessa herrar blir med åren färre och färre av flera skäl. Inte minst av att man numera måste se i laguppställningen om det är herrar eller damer på elitnivå som spelar. Så liten är skillnaden.

Organiserad damfotboll i Uppland har tidigast engagerat klubbar som IK Väster, Gamla Uppsala, Film, Rimbo och framförallt Bälinge IF som anslöt till de övriga något år senare. Även Enköpingsområdet bidrog med några lag, som ESK, EIS, Lundby, Romberga, Nordia och Fanna. För att nämna några.

Uppsalapremiär för damfotboll 1968 på Studenternas IP

Litslena IF – Djurgårdens IF

Domare: Gösta "Knivsta" Sandberg. Och innan assisterande domares tid var det Linjemän: Ulf Wahlkvist och Torsten Furukrantz.

Damfotbollsmatchen var en förmatch till U-landskampen Sverige-Finland där Sverige bl.a. representerades av Perra Hansson och Rolf Marinus från Sirius. DIF vann med 1-0 via en straff före slutminuten. En straff som, enl. UNT, dömdes av Djurgårdaren Knivsta Sandberg för att få ett avgörande på matchen.

Två lag fjattades om att vara distriktets bästa lag under flera år. Det var IK Väster och Bälinge IF.

Bälinge fortsatte i sitt namn under flera decennier, som vi återkommer till. IK Väster gick upp i Sirius under en kort tid. Det får vi också anledning att återkomma till.

1970 arrangerades en UNT-serie för damlag.

Det var första året med damfotbollserie i Uppland.

1971/72 4 st Upplandsserier med 23 lag totalt.

Placering grupp 1: IK Nordia, SK Servia, Heby AIF, Enköpings SK, Lundby IF.

Placering grupp 2: Bälinge IF, IF Thor, Films SK, Ullfors IK, Östervåla IF, IK Väster B.

Placering grupp 3: Rimbo IF, Vaddö IF, Roslagskulla IF, L-100, VP, Tuna backars BK.

Placering grupp 4: IK Väster A, Gimo IF, Alunda IF, IF Vesta, GUSK, Norrskedika IF.

Åren gick och Bälinge var tidigt ett topplag och var ofta seriesegrare.

Varje år ändrades seriesystemet vartefter fler och fler damlag bildades

1975 Nystartad allsvensk serie div I. Fyra grupper med 34 lag

Bälinge och Väster deltar och året efter tillkommer även EIS.

Åren rullar vidare och kvar som elitlag i högsta serien finns bara Bälinge, som åker ut och in i högsta serien genom åren.

1987 Bälinge seriesegrare div II samma år som man fr.o.m. 1988 beslutar sig för en toppad allsvenska från att tidigare ha varit två div I-serier. Alltså snuvades Bälinge från att åter spela i högsta serien. Men det var bara en tidsfråga.

1995 var man tillbaka i den toppade allsvenskan och kom på 5:e plats.

Plötsligt försvann Bälinge IF's elitlag i damfotboll efter 2008

7/11 2008 tillstyrkte SvFF Bälinges ansökan om att bilda Uppsala DFF.

Herr- och damelit i Uppsala slår sig samman till Uppsala DFF. Man beslutar sig för att byta namn till Sirius-Bälinge IK. Framställan görs om övertagande av Serieplats i Norr-ettan för damer 2009. Bälinge dam kom sist i allsvenskan 2008 och hade ju sin plats i Norr-ettan.

Bälinge IF och Uppsala DFF hade vid extra föreningsmöten den 6 november respektive den 27 oktober beslutat att tillsammans göra följande framställan till Svenska fotbollförbundet:

Bälinge IF önskar, i enlighet med en liknande framställan som tidigare har erhållit bifall hos SvFF, bryta ut hela sin nuvarande dam-flickfotbollsverksamhet ur föreningen och överföra den i sin helhet till den nybildade föreningen Uppsala DFF.

Uppsala DFF önskar övertaga denna verksamhet och åtar sig därmed att se till att den fortsätter att fungera på samtliga nivåer.

2009 – Adjö Bälinge damfotbollselit

Det nybildade Uppsala DFF lades ned innan det ens hade börjat pga att SvFF led av beslutsvånda. Detta ledde till att spelarna flytt till andra elitklubbar i landet när det äntligen blev klart. BIF-dam begärde sig då i konkurs.

Flera elitspelare från Bälinge gick över till Danmarks IF, som varit ett stabilt div I-lag några år, men även Danmark hade det tungt och var nära att följa Bälinge till konkursförvaltaren.

2010 Danmark har varit ett topplag i div 1 och har även ett lag i tvåan. Klubbar som GUSK m.fl. har div 1-talanger som inte Danmark kan ta emot. Och om man går upp i Allsvenskan, så krävs värvningar som Danmark inte klarar ekonomiskt.

2011 Danmark nere i II-an. Samarbete med Sirius inleds, man vinner serien och återtar div-I. Elitlaget byter namn till Sirius inför kommande säsong.

2012 Sirius vinner och går upp och blir ett topplag i nystartade Elitettan 2013, där man håller sig kvar.

2017 är laget ombildat till IK Uppsala och spelar i Elitettan t.o.m. 2019, då man avancerar ytterligare till Allsvenskan.

2020 IK Uppsala spelade i Allsvenskan men vände tillbaka till Elitettan.

2021 IK Uppsala åter ett topplag i Elitettan och 2022 får man sällskap av GUSK.

2023 Har IK Uppsala åter avancerat till Allsvenskan och GUSK är säker i Elitettan.

2024 Respass igen för IK Uppsala som gör sällskap med GUSK i Elitettan.

2025 Ja, vi hoppas nu på IK Uppsala och GUSK lär inte släppa ifrån sig Elitettan.

Vi ser nu fram emot att Uppsala åter får ett damlag som håller sig kvar i Allsvenskan så som Bälinge gjort med sina 20 år i landets högsta serie med det bästa resultatet 1998 då Bälinge kom 3:a i allsvenskan. Det s.k. "Lilla silvret" och blev Svenska Mästare i Five-a-side samma år.

IK Uppsala har eftersökt stöd från Sirius, som man hade under ett år efter att man bröt sig loss från Sirius. Det lär dock utebli eftersom Sirius satsar på egen dam/flickfotboll sedan 2023 och avancerar rasande fort.

Leif Wahlström

